

DRÁMA ÉS TÁNC

A dráma és tánc tanítása olyan művészeti és művészetpedagógiai tevékenység, amelynek célja az élményeken keresztül történő megértés, valamint a kommunikáció, a kooperáció, a kreativitás fejlesztése, az összetartozás érzésének erősítése.

A dráma és tánc kreatív folyamata szolgálja a tanulók ön- és társismeretének gazdagodását, segíti az oldottabb és könnyebb kapcsolatépítést és kapcsolatfenntartást.

A tanulói tevékenységek a gondolatok és érzelmek kifejezését, ezzel együtt különböző drámai és színházi kifejezési formák megismerését, alkalmazásuk elsajátítását és értelmezését szolgálják.

A mozgásos-táncos tevékenységek többek között fejlesztik a ritmusérzéklet, a térérzékelést, a testtartást, a mozgáskoordinációt, az állóképességet. E tevékenységek során a tanulók megismerik a mozgásos-táncos kommunikáció és önkifejezés sajátosságait, eszköztárát.

A dramatikus és a mozgásos-táncos tevékenység gyakorlása és tanulása hozzájárul a nemzeti, helyi vagy a nemzetiségi hagyomány megismeréséhez, az önazonosság erősítéséhez, fontos szerepe lehet a közösségi tudat kialakításában.

A művészeti tevékenységformákkal való személyes találkozás révén a művészeti ágak nyelve sajátjukká válik, és mindezek eredményeként kialakul bennük a művészettel élés, az értő befogadóvá válás alapvető igénye.

A tárgy közműveltségi tartalmai, fejlesztési feladatai elsősorban tevékenységközpontú, gyakorlati képzés során sajátíthatók el. A tematikai egységekhez időkeretek csak ajánlatként határozhatók meg, mivel a témák feldolgozása komplex gyakorlati tevékenységek keretében valósul meg. A feltüntetett tematikai egységek és közműveltségi tartalmak megjelenése átfedi egymást, a tagolás csak a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja, a feltüntetett óraszám-ajánlások az éves összórászám vonatkozásában nyújtanak tájékoztatást. A tematikai egységek nem sorrendben, hanem a korosztály és a csoport adottságainak megfelelően, a szaktanár döntése alapján dolgozhatók fel.

A dráma és tánc jellegénél fogva nagy szerepet játszik több fejlesztési területen meghatározott ismeretek, készségek és képességek fejlesztésében.

Az *erkölcsi nevelés* területén a tanuló a dráma és tánc tanulása során olyan kérdésekkel és problémákkal találkozik, amelyek segítenek eligazodni az őt körül vevő világban. Megtanulja a munkához szükséges rendet és fegyelmet, e tevékenységek révén megismeri, képes elfogadni és követni különböző közösségek normáit.

A *nemzeti öntudat, hazafias nevelés* területén megismer több különböző, népszokásokhoz vagy ünnepkörökhöz köthető hagyományt, így felkelthető érdeklődése szűkebb és tágabb környezetének kultúrája iránt, megtapasztalhatja ezek helyét Európa és a világ szokásvilágában, fontossá válhat számára a hagyományok megismerése és megőrzése.

Az *állampolgárságra, demokráciára nevelés* területén nyitottá válhat a társadalmi jelenségek iránt, ezek ábrázolására törekszik dramatikus tevékenységeiben is. Foglalkozik a kisebb és nagyobb közösségek sajátosságaiból eredő lehetőségekkel és korlátokkal.

Az *önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése*, valamint a *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén képes az alkalmazkodásra és az érdekérvényesítésre. Életkorának megfelelően megnyilvánul különböző társas

helyzetekben. Képes több szempontból is értékelni, és drámajátékos tevékenységekben megmutatni egy-egy helyzetet. A megbeszéléseken önálló véleményt fogalmaz meg, tapasztalatot szerez önmaga és társai tevékenységének elemző értékelésében, ugyanakkor képes mások munkájának elismerésére, tiszteletére is.

A testi és lelki egészségre nevelés területén megismeri a különféle, a figyelem összpontosítására szolgáló koncentrációs és lazító játékokat és tevékenységeket.

A fenntarthatóság, környezettudatosság területén fejlődhet közvetlen és tágabb környezetének természeti és társadalmi értékei, sokszínűsége iránti szenzibilitása.

A tanulás tanítása területén képes kialakítani a személyiségének megfelelő tanulási szokásokat, képes a hatékony, önálló felkészülésre, és alkotó jellegű részvételre nyilvános közösségi tevékenységekben.

A médiatudatosságra nevelés területén: megfelelő módon eligazodik az interneten, illetve a különféle hiteles médiatartalmakban, valamint a rendelkezésre álló szakirodalomban.

A kompetenciafejlesztés területén az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztésében az aktív tevékenységek folytán a dráma és tánc tantárgy jelentős szerepet játszik. A tanuló részt vesz verbális és nonverbális kommunikációs játékokban, megtapasztalja az önkifejezés több formáját. Ezek segítségével képes érzéseinek és véleményének kifejezésére, valamint saját és mások tevékenységének értékelésére is. Fejlődik a tiszta, érthető, artikulált beszéd, a világos, adekvát nyelvhasználat területén.

A szociális és állampolgári kompetencia területén a tanuló lehetőséget kap más kultúrák sokszínűségének megismerésére. A dramatikus tevékenységek során gyakorolja a társainak való segítségnyújtást különféle megjeleníthető élethelyzetekben. A közös munka folyamatában megtapasztalja, hogy kisebb és nagyobb közösségének működése az ő felelőssége is, a dramatikus tevékenység során, a mintha-helyzetek „gyakorlóterepén” felelősséget érez és vállal társaiért. Képes megfogalmazni véleményét, és elfogadni mások érvelését.

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kultúra területén a tanuló korának megfelelő élethelyzetekben képes a mérlegelésre, döntéshozatalra, és arra, hogy felmérje döntései következményeit – mindezt a dramatikus tevékenységek során a gyakorlatban, védett környezetben meg is tapasztalja.

Ugyanakkor az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség* területén fejlődik emocionális érzékenysége is, megismerkedik a befogadást és a kifejezést segítő játékokkal, dramatikus tevékenységekkel, a megjelenítés többféle (pl. verbális, mozgásos-táncos, vizuális) formájával.

Emellett a *hatékony, önálló tanulás* megalapozásaként részt vesz egész csoportos, kiscsoportos tevékenységekben, és vállal egyéni tevékenységeket is. Megtapasztalja saját készségeit és képességeit, felismerheti, miben kell még fejlődnie.

5. évfolyam

Óraszám: 36 óra /év
1 óra /hét

Ajánlás az éves óraszám felosztására

	Témakör	Óraszám
1.	Csoportos játék és megjelenítés	6óra
2.	Rögtönzés és együttműködés	6 óra
3.	A dráma és színház formanyelvének tanulmányozása	7 óra
4.	Történetek feldolgozása	10 óra
5.	Megismerő és befogadóképesség	7 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Csoportos játék és megjelenítés	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	<p>Az alsó tagozaton szabadidőben, a testnevelés órán spontán és irányított játékok során, illetve minden egyéb közösségi megnyilvánulás útján szerzett önismereti, közösségi, együttműködési tapasztalatok, valamint a tudatosan és spontán elsajátított verbális és nonverbális kifejezőmódok ismerete.</p> <p>Érzékelés, megfigyelés, felismerés, emlékezet, fantázia, megjelenítés játéka.</p> <p>Beszédre készítés, verbális és nonverbális kommunikációs játékok; ritmus, tér, térköz, tájékozódás, irányok.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A kapcsolatteremtésen alapuló alkotó együttműködés képességének fejlesztése.</p> <p>Tiszta, érthető, artikulált beszéd, világos kifejezés, adekvát nyelvhasználat fejlesztése; nonverbális kifejezőeszközök helyes és tudatos használata; az élőszó zenei kifejezőeszközeinek helyes és tudatos használata;</p> <p>Táncos és mozgásos tevékenységek a mozgáskultúra és a mozgásos kommunikáció fejlesztése céljából.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Általános mozgásos/táncos bemelegítés: az egész csoportot megmozgató kapcsolatteremtő, feszítő-lazító mozdulat-játékok (pl. utánzásos gyakorlatok, lánc-játékok, székfoglalók).</p> <p>Táncos mozgások egész csoportban, majd kis csoportokban (pl. mozgás zenére a tanár irányításával).</p> <p>A kifejező közlés alapjainak elsajátítása – artikulációs gyakorlatok, tempó-, hangsúly- és</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>Törekvés a jól formált, nyelvi igényes beszédre és a megfelelő artikulációra.</p> <p>A szöveg tartalmát és a beszélő szándékát tükröző kiejtési mód eszközeinek alkalmazása. A szünet, a hangsúly-, a beszédtempó-, a hangmagasságváltás és a hanglejtés modulációjának használatában rejlő kommunikációs lehetőségek megfigyelése és alkalmazása.</p> <p><i>Matematika:</i></p>	

<p>hanglejtésgyakorlatok (pl. beszédre készítő játékok, hanggyakorlatok; egyszerűbb stilisztikai játékok, szókincsbővítő gyakorlatok; beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható, időmértékes és/vagy hangsúlyos szövegekkel).</p> <p>Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle kommunikációs helyzetekben, kis csoportokban és párban.</p> <p>A korosztály sajátosságait figyelembe vevő koncentrációs és lazítógyakorlatok (a koncentráció érvényesülhet pl. a figyelem irányításában, a mozgás koordinációjában, az együttműködésben, az egymáshoz igazodásban).</p> <p>Egyszerűbb interakciós játékok.</p> <p>Egyensúly- és mozgáskoordinációs játékok (pl.: az egyensúly megtartása különböző helyzetekben, a test és a végtagok mozgásának összehangolása a nagyobb motorikus mozgástól a kisebb felé haladva, tájékozódás a térben csukott szemmel).</p> <p>A bizalomérzet kialakítását szolgáló gyakorlatok, bizalomjátékok fokozatos bevezetése. Kommunikációs gyakorlatok tárgyakkal, bábokkal.</p>	<p>Tájékozódás a térben.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ...olyan közös, együttes élmény megteremtése, amely révén a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája valósul meg.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Jelenségek megfigyelése adott szempontok alapján, a célirányos figyelem fejlesztése céljából.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Az érdeklődés felkeltése, a természetes kíváncsiság fenntartása és kiterjesztése a közvetlen környezet egészére.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> Mozgásos kommunikáció.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Bemelegítés, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, hangerő, hangsúly, koncentráció, lazítás, együttműködés, egyensúly, bizalom.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Rögtönzés és együttműködés</p>	<p>Órakeret 6 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Részvétel különböző szervezési formákban megvalósított dramatikus tevékenységekben. Kapcsolat létrehozása és fenntartása, egymásra figyelés. Szerepbe lépés.</p>	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Aktív, alkotó részvétel a mozgásos improvizációkban, improvizációs képesség fejlesztése; az egymásra figyelés és az együttműködés erősítése. Örömteli, fegyelmezett, tervszerű, összpontosított alkotómunka; a kreativitás, improvizációs képesség fejlesztése; a tartós, intenzív figyelem erősítése; a kooperáció, a munkamegosztásban való részvétel gyakorlása; a társak munkájának megértése, tisztelete.</p>
--	---

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Egyszerű elemekből építkező mozgássor létrehozása (eleinte a tanár konkrét iránymutatásával, a fokozatosság elvét alkalmazva a mozdulatsorokon át egészen a konvenciókig).</p> <p>Mozgásos improvizáció a tanár által meghatározott témára (ez lehet aktuális tananyaghoz kapcsolódó, vagy a hétköznapi életből vett téma).</p> <p>Improvizáció a megismert gyakorlatok, játékok, technikák alkalmazásával.</p> <p>Páros, kiscsoportos és csoportos interakciós játékok. Játékok maszkkal, bábbal.</p> <p>Különböző karakterek mozgásbeli kifejezése. A figyelem irányításának erősítése.</p> <p>Alkalmazkodás, érdekérvényesítés együttműködést igénylő csoportos tevékenységek során.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Különbéle dramatikus formák kipróbálása (pl.: bábjáték, árnyjáték, némajáték, versmondás, helyzetgyakorlat).</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> A legfontosabb vizuális jelek, jelzések, szimbólumok értelmezése, alkotó használata. Szabad asszociációs játékok. Hang és kép együttes alkalmazása (pl. árnyjátékokban).</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Indítás, megállítást, gyorsítás, lassítás, járás, futás, mozdulatkitartás, testtartás, gesztus, mimika, maszk, karakter, szoborjáték, tabló, báb/bábu	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az első négy évhez kötődő, olvasmányokban, ünnepi műsorokban használt fogalmak: Kezdet, lezárás, cselekmény, szereplő, helyszín.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alapvető dramaturgiai, műfaji fogalomkészlet bővítése. Egyes fogalmak felhasználása drámajátékos tevékenységekben és/vagy az elemző megbeszélésekben.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
<p>Egyszerű kifejezési formák megismerése és alkalmazása saját élményű dramatikus tevékenységekben, különböző dramatikus munkaformákkal (szobor, állókép, gondolatkövetés, mimes játék, napló/levél, telefonbeszélgetés, monológ).</p> <p>Az adott tevékenységek szituációkban történő megvalósítása (a szereplők szándékai, viszonyai, a cselekmény helyszínének, időpontjának megjelölése).</p> <p>Jelenetalkotás a tanár által megadott és/vagy a játzókkal egyeztetett elemek alapján.</p> <p>Az alapvető fogalmak ismerete és alkalmazása saját</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Kreatív folyamatok támogatása (képzelet, belső képek alkotása, jelentésalkotás). Gondolkodás a saját gondolkodási folyamatokról. Főszereplők- mellékszereplők, tér-idő, tetőpontok-fordulópontok, nézőpontok egyértelmű azonosítása. Események, történetek elbeszélése. Szókincsfejlesztés.</p> <p><i>Hittan:</i> Bibliai történetek elemzése, feldolgozása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A belső hallás készség irányú fejlesztése.</p>	

<p>játékok alapján és azok értékelő megbeszélése során (szándék, feszültség, konfliktus, jelenet, dialógus, monológ, típus, ellentét és párhuzam, ritmus).</p> <p>Irodalmi művek egy-egy részletének közös dramatizálása, megjelenítése dramatikus tevékenységekkel.</p>	<p>Elvárható: nehezebb ritmusképletek, ütemfajták.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> A probléma megoldásához, a tevékenység elvégzéséhez szükséges, a feltételekre, hatásokra is kiterjedő átfogó kérdések megfogalmazása.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Önálló kérdések megfogalmazása a tárgyalt témával kapcsolatban.</p> <p><i>Testnevelés:</i> Mozgáskultúra finomítása, fegyelmezett- másokra is koncentráló, pontos munkavégzés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szándék, feszültség, konfliktus, jelenet, dialógus, monológ, típus, ellentét, párhuzam, fordulópont/tetőpont, főszereplő, mellékszereplő, késleltetés, ritmus, tér.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Történetek feldolgozása (Közös dramatizálás során)	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Részvétel egyszerűbb, csoportos játékokban. (Kisgyermekkorú szerepjátékok.)	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Alkotó és tevékeny részvétel támogatása, fejlesztése különböző drámajátékos tevékenységekben, történetek megjelenítésében.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Dramatikus improvizációk a tanár által megadott és/vagy a tanulók által létrehozott történetváz alapján.</p> <p>Történet szituációkra bontása (pl. kiscsoportokban létrehozott állókép, állókép narrációval, állóképsorozat, gondolatkövetés, némajáték, hangjáték), majd a látottak egész csoportos megbeszélése.</p> <p>Döntési helyzetek elemzése, feldolgozása dramatikus tevékenységekkel (pl. a tananyagban szereplő balladák, mesék, elbeszélő költemények, mítoszok, mondák, kortárs irodalmi alkotások, a tanulókat érdeklő konfliktushelyzetek, emberi problémák alapján).</p> <p>Dramatikus improvizációk irodalmi, képzőművészeti alkotások, zeneművek, ismert történelmi események, fénykép, film, (nép)hagyomány felhasználásával.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Történetek főszereplőinek azonosítása. A szereplők külső és belső jellemzőinek azonosítása. Az idő és a tér egyértelműen megjelölt mozzanatainak azonosítása. A tetőpontok, fordulópontok és kitérők érzékelése. Annak megállapítása, hogy ki beszél el és kinek a szemével látjuk a történetet. A nem saját álláspont megjelenítésének, átélésének képessége. Mindennapi konfliktusok megjelenítése drámajátékban (pl.: bábjáték).</p> <p><i>Hittan:</i> Bibliai történetek feldolgozása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A tánc tanulása során megismerhető a helyi vagy a nemzetiségi (nép)</p>

	<p>hagyomány, s mindez hatékonyan járulhat hozzá a közösségi tudat és az önazonosság erősítéséhez.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>Események, történetek elbeszélése élőszóban, illetve emlékezetből. Adott irodalmi műhöz köthető történelmi korszak jellegzetességei.</p> <p>Mások véleményének türelmes meghallgatása és figyelembe vétele.</p> <p>Feltevések megfogalmazása az egyének, csoportok viselkedésének mozgatórugóiról.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dramatikus tevékenységformák, feszültség, improvizáció, cselekmény, jelenet, konfliktus.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Megismerő és befogadóképesség	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Szöveges alkotások dramatikus feldolgozása, egyes szokások, hagyományok ismerete.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Különböző művészeti alkotások játékon, megjelenítésen keresztül történő feldolgozása.</p> <p>Színház- és drámatörténeti ismeretek iránti érdeklődés felkeltése.</p> <p>Néphagyományok alapfokú ismerete.</p> <p>Színházi előadások megtekintése alapján a befogadó/értelmező képességek fejlesztése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Színházi előadások (pl. gyermek- vagy diákszínjátszó csoportok előadásai) közös megtekintése, előkészítése, a látottak feldolgozása dramatikus tevékenységekkel. Az előadásban látottak összekapcsolása a kialakítandó színháztörténeti- színházelméleti ismeretekkel.</p> <p>A szereplők jellemének (külső és benső jegyeinek, valamint motivációinak) vizsgálata dramatikus tevékenységek felhasználásával.</p> <p>A ritmus lehetséges megjelenési formái színpadon. A színpadi tér és a színpadi idő fogalma. Ismerkedés a színpadi térformákkal és használatuk következményeivel.</p> <p>Dramatikus játékok során a néphagyomány egyes elemeinek felismerése és beépítése a gyakorlatokba. Ismerkedés a tánc és a mozgás szerepével és jellemzőivel (pl. különféle történelmi és társastáncok, különböző kultúrák táncjai, különböző korok színpadi táncjai).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A műélvezet megtapasztalása a belefeledkezés, a játék, a kaland, a humor, a képzelet, a ritmus és a zene révén.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Népi hagyományaink, dramatikus népszokásaink, valamint nemzetiségeink hagyományai és néptáncjai.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Együttműködés a társakkal, alkalmazkodás egymáshoz, a társak segítése a közös és csoportos tevékenységekben.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> Reflektálás irodalmi, zenei, filmes élményekre saját, kifejező szándékú alkotásokban. Saját és mások munkájának összehasonlítása, értékelése tanári segítséggel.</p> <p><i>Hon- és népismeret:</i> Család és lakóhely. Néphagyomány.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Díszlet, jelmez, kellék, jelenet, tánc típusok, fény- és hanghatás.</p>

<p>A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Alkotóan vegyen részt többféle dramatikus, illetve mozgásos-táncos tevékenységben. - Alapszintű improvizációs képességei fejlődjenek, erősödjön a biztonsága a térhasználatban a mozgás és a dramatikus tevékenységek folyamán. - Konstruktívan vegyen részt a dramatikus tevékenységek értelmező megbeszélésében. - A tanuló legyen képes a munkamegosztásra, tudja értékelni társai munkáját; fejlődjön önismerete, képviselje saját álláspontját, és vegye figyelembe társai véleményét a közös alkotó tevékenységben. - Ismerje és tudja használni a legalapvetőbb dramaturgiai, drámaszerkezeti és színházi alapfogalmakat; legyen képes egy színházi előadásról megfogalmazni élményeit, gondolatait.
---	---

Értékelés, osztályzás	Tekintettel arra, hogy a Dráma-tánc tantárgy önismereti szempontból is kiemelkedő jelentőséggel bír, a helyi tanterv általános részétől eltérően nem osztályzással minősítünk , hanem a következő szöveges értékeléseket használjuk: nem felelt meg, megfelelt, jól megfelelt, kiválóan megfelelt
----------------------------------	--